

STORTINGET

Representantforslag 80 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg og Kari Elisabeth Kaski

Dokument 8:80 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sigrid Zurbuchen Heiberg og Kari Elisabeth Kaski om utbedring av området på Oslo sentralstasjons nordside, Vaterland og Grønland

Til Stortinget

Bakgrunn

Oslo S-området med Vaterland og deler av Grønland, med nedre del av Akerselva, er et sentralt knutepunkt i Oslo. Nylandsveien med tilførselsramper og rundkjøring ligger som et lokk over et byområde preget av store sosiale problemer og levekårsutfordringer. Området er i grenselandet mellom knutepunktet og byen rundt, og er preget av barrierer, hvorav det statlige veisystemet er den største. Bussterminalen og Galleri Oslo på et lokk over Akerselva med veisystemet over er en annen barriere. Området preges av disse barrierene, og er ellers preget av trafikk og kriminalitet. De tilgrensende boligområdene er preget av sosiale utfordringer og barnefattigdom. Til tross for at området ligger sentralt i Oslo sentrum, og at det er utvist politisk vilje til å utvikle området til både bedre byliv og bomiljø, står utviklingsprosessen i stampe.

Nylandsveien og -brua var første del av et stort «by-motorveinett» som skulle gå gjennom store deler av Oslo sentrum. Planene ble heldigvis ikke noe av – bortsett fra på Grønland, hvor brua fortsatt er en barriere og et hinder for god utvikling av nærområdet. En tidligere konseptvalgutredning fra byrådet i Oslo har vist at det er mulig å skape en mer attraktiv by dersom brua rives, og bystyret har vedtatt dette.

Nylandsveien og -brua har i seksti år stått som et monument over feilet byplanlegging, og Bispelokket ble revet i 2012. Ettersom veisystemet er statlig, kommer ikke Oslo noen vei uten at de statlige myndighetene (Statens vegvesen, Bane NOR) deltar i arbeidet med samme mål. Staten må ta ansvar for å rydde opp og bidra til å skape et grønt og tilgjengelig kollektivknutepunkt midt i Oslo sentrum, med et trivelig og fungerende Grønland som nærmeste nabo.

I over 20 år har det vært et politisk ønske om å rive brua, og både Bane NOR, Jernbanedirektoratet og Statens vegvesen har siden 2012 deltatt i det uformelle «Plansamarbeidet for Oslo S-området». I løpet av 2024 har Oslo kommune og Statens vegvesen gjennom samtaler på høyt nivå kommet til enighet om å samarbeide om en reguleringsplan. For å sikre oppfølging av dette samarbeidet fra statlige samferdselsaktører og -myndigheter, ikke minst med tanke på gjennomføring, er det nødvendig med en tydelig bestilling fra Samferdselsdepartementet.

Riving av Nylandsbrua er pekt ut som en viktig forutsetning for å gi bedre livsvilkår og bymiljø i nabolaget. Riving av brua frigir plass til gjenåpning av Akerselva, bygater istedenfor bymotorvei, lekeplasser, fellesarealer og mindre luftforurensing. Grønland huser både Oslo sentralstasjon og bussterminalen. Området som vil bli åpnet og forbedret, vil med nærheten til landets største kollektivknutepunkt gi muligheter som også vil kunne være med på å danne et finansieringsgrunnlag for deler av infrastrukturinvesteringene.

Riving av brua nord for sporområdet vil bidra til å åpne opp byrommet og Akerselva og skape bedre integrasjon mellom delbydelene Vaterland, Grønland og Bjørvika. I tillegg til naturverdier vil dette være et avgjørende bidrag til å håndtere flomvann i Oslo sentrum.

Det vil gi muligheter for å bygge trivelige grøntområder som vil gjøre området mer attraktivt for både næringsliv og boligformål, og tilsvarende mindre attraktivt for å bedrive kriminalitet. I dag kan området oppleves uoversiktlig og utrygt. Politiet har blant annet pekt på at byrommets utforming gjør det egnet til lyssky virksomhet, og har derfor også tatt til orde for at Nylandsbrua bør rives.

I tillegg har KVV Oslo-Navet pekt på at ikke alle busser kan ende opp i Oslo sentrum. Inn til bykjernen må skinnegående transport gjøre jobben. Alt peker altså på at Nylandsbrua både kan og må rives. Bare slik kan det bygges en attraktiv og sosialt inkluderende bydel også nord for jernbanen. Oslo S og bussterminalen må rustes for fremtiden. Det må også nabolaget på Grønland.

Oslo bystyre har ved flere anledninger vedtatt riving av Nylandsbrua for å sikre gjenåpning av Akerselva mellom Vaterland og Bjørvika. Senest 21. april 2021 fattet Oslo bystyre følgende vedtak:

«Bystyret ber byrådet jobbe for at riving av Nylandsbrua kan realiseres med mål om å legge til rette for gjenåpning av Akerselva med en bred byggefri korridor og et grønt turdrag, i samarbeid med relevante veimyndigheter, lokale interessenter og eiendomsaktører.»

Forslagsstillerne mener at en god og helhetlig løsning for området er helt avhengig av at det blir en løsning på veisystemet. Veiene i området er i dag delvis eid av staten ved Statens vegvesen og Oslo kommune, og grenser også til Bane NOR sine områder og interesser.

Det har komplisert situasjonen. Statens vegvesen har gitt uttrykk for at det ikke er gitt politiske signaler. Det er derfor stort behov for å løse opp i flokene.

Forslagsstillerne mener det er behov for sterkere politisk styring, der regjeringen gir tydelige politiske styringssignaler til veimyndigheter og andre sentrale statlige aktører som er en del av utviklingsprosessen i området, om at det må legges frem en plan.

Regjeringen må instruere statlige foretak til å samarbeide med kommunen for at utrednings- og planarbeid for området kommer videre. Det må selvsagt legges til rette for at Bane NOR og Statens vegvesen fortsatt kan løse sine viktige oppgaver.

Det haster med å komme i gang med et samordnet utrednings- og planarbeid med felles mål, da dette bl.a. er nødvendig for å trekke inn betydelige private bidrag til finansiering og gjennomføring gjennom rekkefølgebestemmelser og grunneierbidrag.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at Statens vegvesen legger frem en fremdriftsplan som sikrer at Oslo bystyres ønske om å rive hele eller deler av Nylandsbrua kan realiseres.

12. februar 2025

Sigrd Zurbuchen Heiberg

Kari Elisabeth Kaski